

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

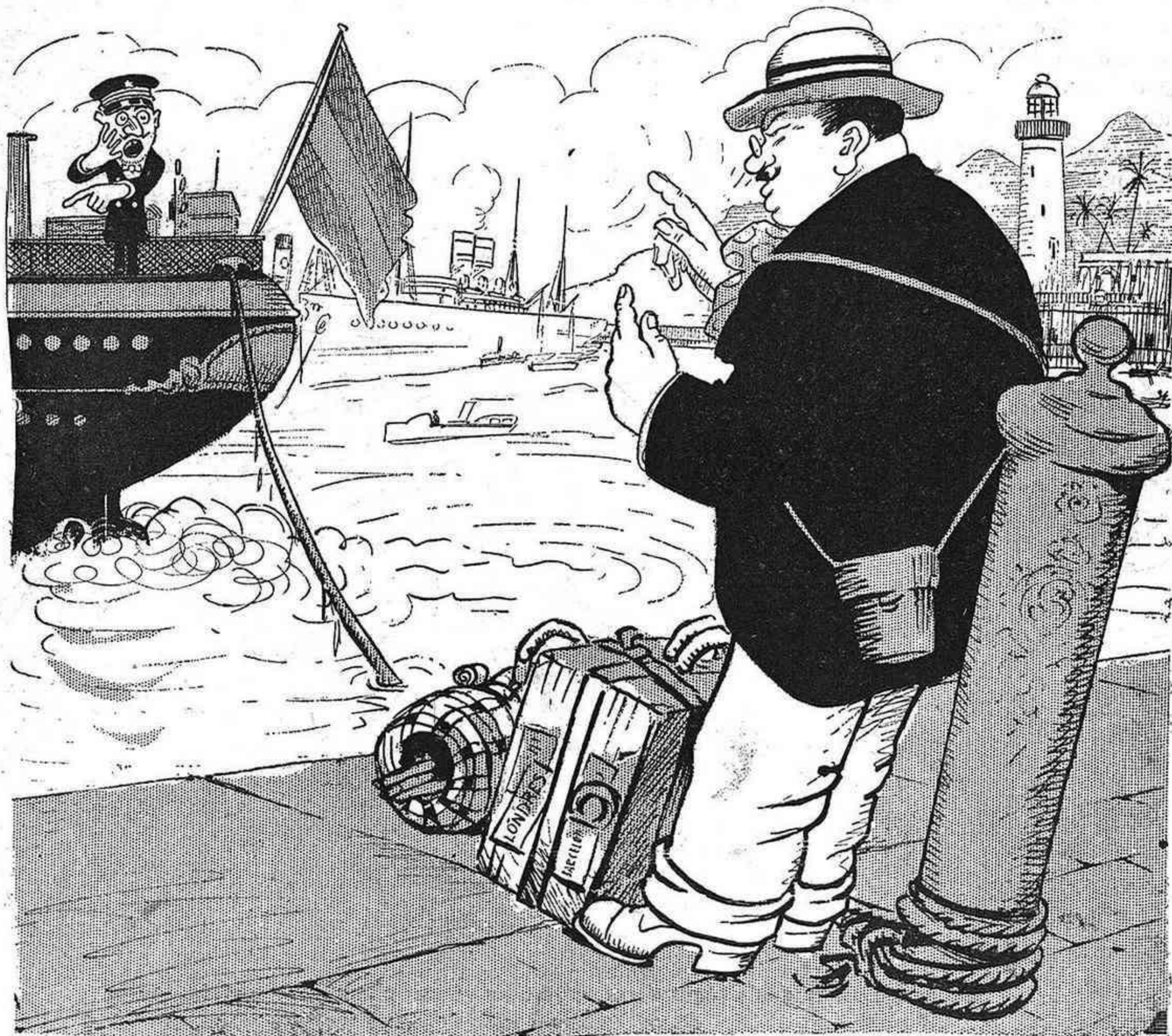
ADMINISTRACIO Y REDACCIO

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIO

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger, 5.

DON PRUDENCIO, Á LAS CANARIAS

—Apa, que aném á marxar. ¡Que vé cap á Espanya?... Diu que veuré cosas...

—No!... Prefereixo anar á Londres. Allá las veuré més tranquilament en qualsevol cinematógrafo.

Aquest número ha passat per la censura militar.

NOTICIAS D' ESPANYA

CRONICA

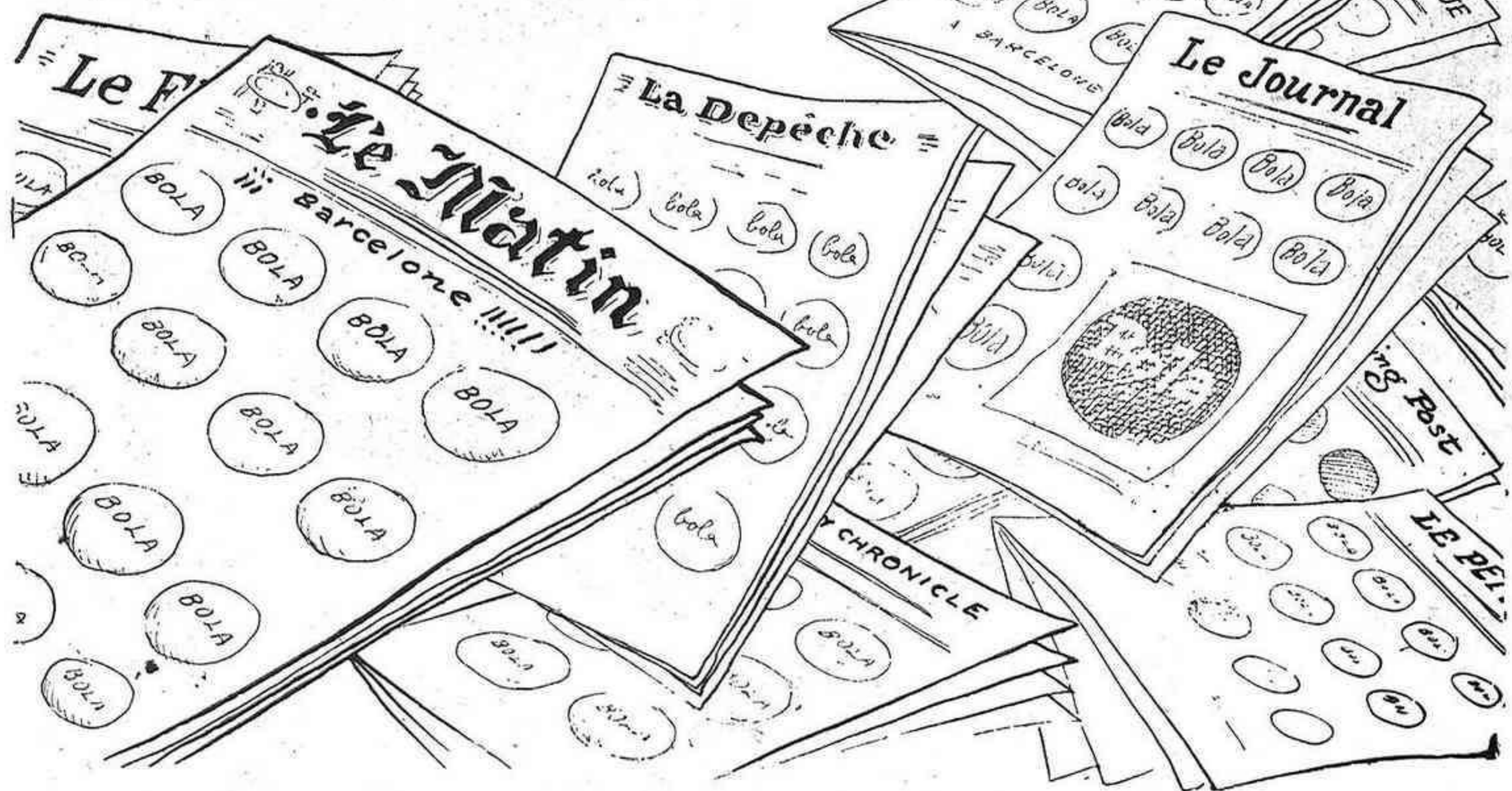
LA BARCELONA FUTURA

ELS tristíssims incidents de la senmana trágica han causat una certa depressió en una bona part dels barcelonins. Es indubtable que las greus turbulencias d'aquells días representan un immediat perjudici material pera Barcelona. Els nostres botiguers, sobretot, han sofert en el calaix las conseqüencias de vuyt días de trets y barricadas. Si bé es veritat que las llástimas que 'ls bons botiguers contan, coincideixen ab un esperansat mitjriure dels mestres de casas, dels pintors, dels fusters, dels vidriers y d' alguns altres honorables oficis.

Pera consolarme de las tristezas actuals, pera treure de l' imaginació meva la visió desolada de la ciutat en els passats días de sanch y revolta, jo no he trobat millor medi que dirigir el pensament vers l' avenir de Barcelona, plé de falagueras promesas, y fantasiar dolsament sobre la futura grandesa de la urbs mediterrània. He repassat ab fruició el projecte de *Reforma de l' Aixamplis y d' Enllassos ab els pobles agregats* de M. Léon Jaussely, l' ilustre arquitecte tolosá. Y he deixat la Barcelona dels 7,000 fanals trencats pera anarmen cap á la Barcelona del futur.

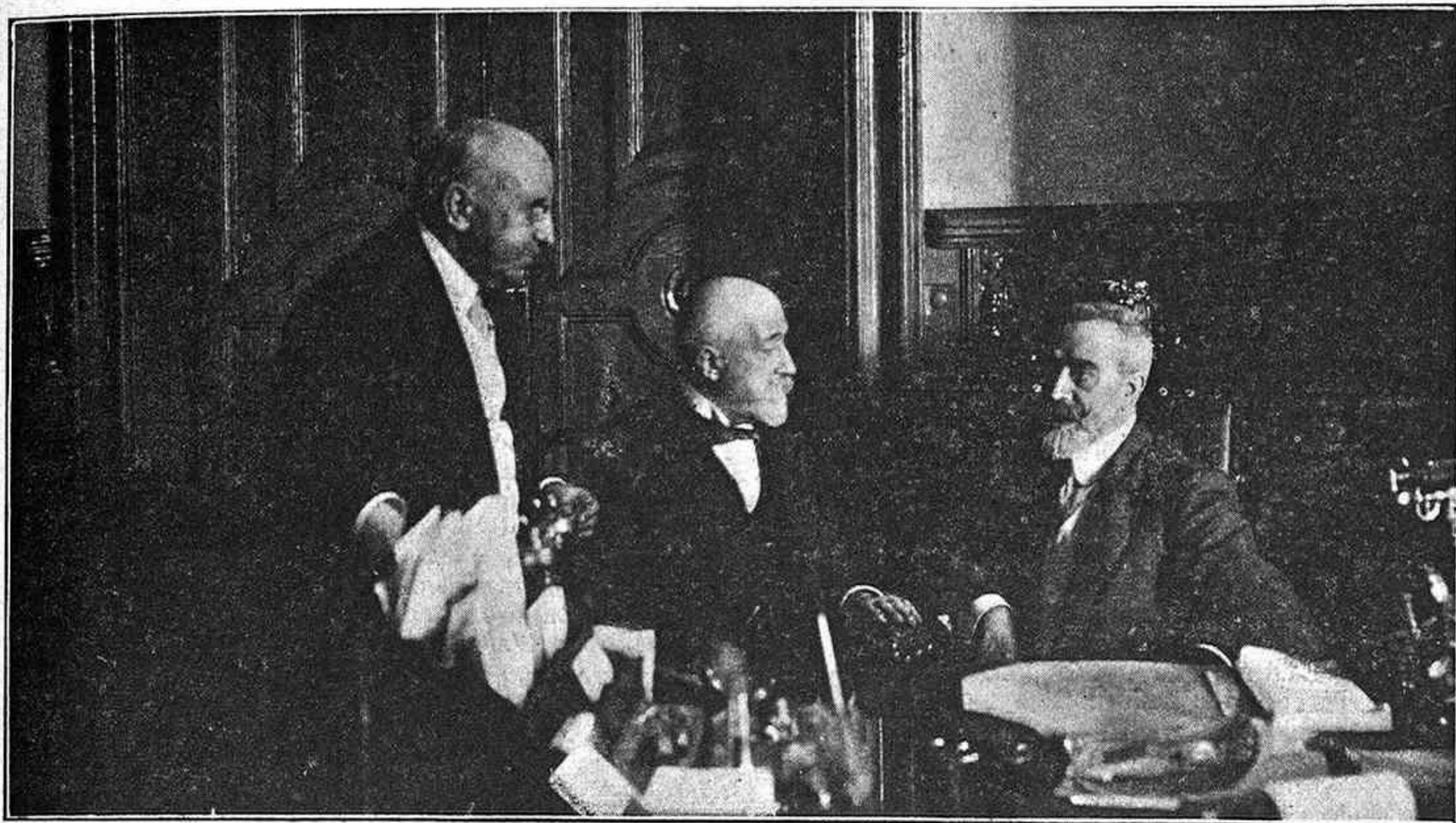
¿Voleu acompanyarme, estimats lectors, en el meu ideal passeig pels grans carrers imaginaris d' aqueixa inexistent y magnífica ciutat?

*

Aquests días, tota la premsa estrangera ha vingut plena de lo mateix.

AUTORITATS DE BARCELONA

El nou Governador civil, D. Evaristo Crespo Azorín (es el qu' está més á la dreta) conferenciant ab els Srs. Enciso y Diez Guijarro.

El plan ideal de 'n Jaussely consisteix en establir el comerç en el centre de la ciutat antiga, l'indústria aprop del port, á banda y banda del comerç. Las casas pera habitació haurían d'aixecarse en la part més elevada, sota de las montanyas que limitan el plá de Barcelona y que abrigarían protectorament las estansas dels barcelonins.

Els hospitals, haurían de construhir en la meitat de la falda de las montanyas y de cara al mitjdía, y els cementiris en la zona rural que envolta la ciutat. Grans arterias ciutadanas posarían en comunicació las tres agrupacions de Habitacions, Industria y Comerç, separadas per grans jardins.

En lo que 'l projecte anomena Centre Administratiu de la ciutat, hi hauría una Gran Plassa Pública, ab vegetació; en l'agrupació d'Habitacions s'hi farían nombrosas plassas, no massa extensas, també pobladas d'arbres y jardins; á l'agrupació Industria las plassas serían escassas, abundant en cambi els carrers ab arbres, els quals se cuidarían de sanejar l'atmosfera viciada per l'ácid carbónich procedent de las fábricas.

Els grans edificis públichs de la ciutat—teatros, museos, banys, escolas, Casa de Correus, mercats, etc., s'aixecarían en els *Squares* ó grans plassas, que ab el seu arbrat desempenyarían un paper important en el sanejament de la urbs.

Aquest es el somni de M. Léon Jaussely, constructor de ciutats.

*

Peró M. Jaussely no s'accontenta ab somniar la ciutat futura, sinó que vol, en lo possible, adequar la nostra Barcelona al seu somni.

En lo relatiu al casco antich, l'arquitecte tolosá accepta, ab algunas variacions, el plan de 'n Cerdá y

en Baixeras, afeginthi la prolongació del carrer del Bruch y una transversal en direcció á l'Arch del Teatro. Pera l'urbanisació de la montanya de Montjuich accepta també el projecte de l'Amargós, si bé posantlo d'acord ab el plan d'enlassos.

En els pobles agregats no hi fa en Jaussely grans modificacions interiors, llevat de Gracia, la reforma de la qual creu indispensable.

Sobre 'ls serveys urbans—ayguas, higiene, escombrarías, etc.—fa M. Jaussely doctas y útils consideracions. Respecte á las escombrarías y á las materias fecals, aconsella el procediment de M. Calmette, sabi director de l'Institut Pasteur de Lilla. Las escombrarías serían cremadas, y la combustió s'aprofitaria, obtenintse la energia necessaria pera l'enlluminat públich.

Escampats per la ciutat projecta M. Jaussely 108 jardins y parchs, ocupant un conjunt de 932 hectárias.

El grandió projecte s'executaría en cinch seccions, cada una de las quals duraría deu anys, quedant llest l'any 1958. El pressupost puja á 136 milions de pessetas, que quedarían compensadas ab excreix per l'aument de valor dels terrenos urbanisats.

L'anteprojecte ó primera memoria de l'arquitecte tolosá es digne d'un gran poeta de ciutats. En la segona memoria que M. Jaussely va fer á petició del nostre Ajuntament, se detalla el plan y s'indican els medis de la seva realisació práctica. Per avuy no 'ns ocuparem d'aqueixa segona memoria. Creyém que ab lo dit ja n'hi ha prou pera fer perdre el regust dels días tristos y pera desplegar las alas de la fantasia envers la riquíssima y espléndida Barcelona de 1958.—WIFRET

¿Abaix la guerra?.. Embusteros!

A un diariayre

Vaig sabé, estimat colega,
ahir, per casualitat,
una nova molt xistosa
que no hauria cregut may.

Diuen que 'l vostre periódich
envia un corresponsal
al *Teatro de la guerra*,
pera podé anar donant
una informació *ben gráfica*
de tot lo que passi allá.

Que aixó ho fassi *Las Noticias*,
hont hi ha ja fa un grapat d' anys,
per director un Guerrero,
res té de particular,
pero un diari com el vostre
redactat per gent de pau,
ab tendència al socialisme
y ab elements avensats,
treure, ara, such d' una guerra,
no m' ho explico, la vritat.

Es dir, no m' ho explico... Totas
las cosas del món tindrán
la seva rahó, y aquésta
també la vull suposar.

Confesseu que molts dels diaris
heu viscut en temps normal
á punt d' ensenyar la ceba
y de fé 'l darrer badall;
y confesseu, també, que ara
las cosas han cambiat
y us han vingut de perilla
áquests esquitxos de sanch
per' desvetllar els cinch céntims
qu' estavan endormiscats.

Desde aquells primers *chispazos*
vos ha aumentat, pel cap baix,
la tirada, en set mil números
y aixó son pésols contats,
que us representan, diaris,

trenta durets á la bay.

Per xó á ningú fareu creure
que quan crideu «Prou embarchs»
vos referiu á la tropa;
voleu dir, cla y catalá,
que, com que ara fareu quartos,
ja no us haurán d' *embargar*.

A vosaltres ¿qué us importa
que Atalayón y Zeluán
y el Gurugú y la Restinga
siguin de Deu ó d' Alá?

La gran qüestió, per vosaltres,
es poder fé un bon reclam
y donar, falsas ó certas,
noticias sensacionals,
escampant per las columnas
negretas y titulares.

«Abaix la guerra!...» Romansos!
Parleu ab sinceritat
deixantvos d' hipocresías
y crideu: «Abaix la fam!»

Cada baixa nostra, al Moro,
son cent altas á apuntar
en el llibre de registre
de suscriptors... y endavant.

El sentiment?... la butxacal!
La conciencia?... el calaix!
No veus qu' ensenyeu l' orella,
y ensenyareu fins el nas.

Lo que voldríau, vosaltres,
es que aixó durés deu anys
per remenar sanch y fetje
fins arribá á... *fer la pau*.

Qui no us conegui, que us compri,
que jo no us vull ni de franch...
«Abaix la guerra!»?... Embusteros,
corps famolenchs,... arri, allá!...

Crideu contra la campanya
del Riff,... pero diheu baix:
—Ara va bé!... Si aixó es guerra,
ni may que vingui la pau!

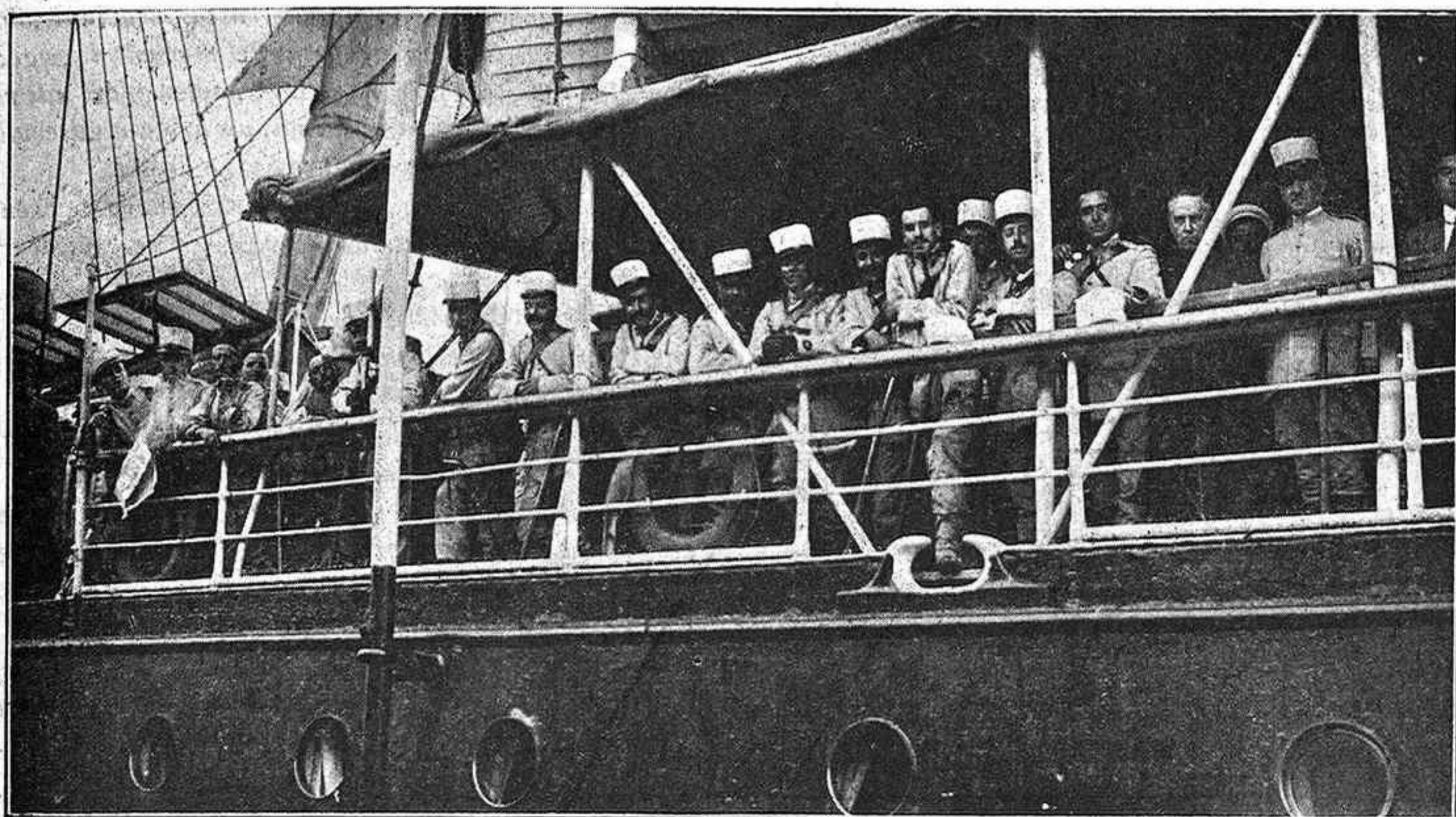
FRA NOI

ELS CONCEJALS QUE VAREN VOTAR LA PROTESTA

—¿Ve usted?... Todos esos señores son protestants.

A MELILLA

Quefes y oficials del Regiment de Saboya que varen embarcar á Barcelona el passat disaapte.

«Donde las dan...»

I

Com cada día vé succehint desde las ocurrencias passadas, á la porta de la xacolateria s' hi forma el grupo matinal de vehins.

—¿Qué hi ha de nou avuy? —pregunta l' estanquer.

—Malas noticias! —respón el senyor Escalunyas, antich y acreditat apotecari del barri.

—¿Malas?

—Malíssimas! Demá arriba l' esquadra inglesa.

—¿Ab l' idea de cobrar?

—¡Déu ho sab quínas ideas portal... Jo suposo que deu venir principalment pera protegir als súbdits de la Gran Bretanya.

—Pero ¿qu' encare no está acabat aixó?...

—¿Acabat?...

El tó ab que el senyor Escalunyas pronuncia aquest mot ens glassa l' ánima.

—¿Acabat?... Lo que fins ara han vist vostés no es més que 'l preludi del comensament.

—¡Ave María puríssima!...

—Sé cosas qu' esgarrifan!... A Montjuich...

—¿Qué?

—No ho vulguin saber lo que passa á Montjuich... De més á més, las Tres Classes de vapor...

—¿Quínas classes de vapor son aquestas?

—Las de sempre: vapor de mar, vapor de terra... y vapor aquós.

—¿Y qué fan aquestas classes?

—No 'ls ho vull dir pera no espantarlos!...

Per aquest tenor, la sessió del grupo dura un' hora ben bona, durant la qual el senyor Escalunyas no para ni un moment de sembrar el terror entre 'ls vehins.

—Si jo pogués parlar!... Si vostés sapiguessin no més la mitat de lo que jo sé!... ¡Cóm tremolarían!...

II

Desfeta la penya, me 'n vaig ab el matalasser, que víu tres portas més avall de casa.

—¿Ja l' ha sentit al senyor Escalunyas?—li dich.

—Déxil disbaratar... Jo no 'n faig cas.

—Ni jo; pero ¿per qué ho fa aixó aquest home? ¿Quin gust pot donarli aquesta continua propaganda alarmista?

—¿Quín?... ¡Ja ho crech que n' hi donal! ¿No sab qu' es apotecari?

—Sí. ¿Y qué?

—Aquí té vosté l' enigma explicat. El senyor Escalunyas ha observat que desde que corren tantas noticias espelusnantes, ningú gasta salut y 'l consum de medicinas creix diariament com l' espuma.

—¡Ahl! ¿De modo que tot' aquesta campanya de butllofas la fa á benefici seu?...

—Vaya!... Y que li va gras, créguim, gras de debó.

III

S' ha tornat á formar el grupo á la porta de la xacolateria.

—¿Qué hi ha de nou?—pregunta el lampista.

El senyor Escalunyas, com de costum, va á contestar, pero jo me li anticipo.

—Avuy ne corra una d' espantosa.

—¡Dimontril!...

—Diuhén que 'l general vol fer fusellar á sis apotecaris.

—¿Quíns?

—Els qui de quinze días á n' aquesta part hajin despatxat més receptas...—

La cara del senyor Escalunyas se cubreix de palidés mortal. Tremola, súa d' engunia, 's mossega els llabis.

Y... com qui posa oli en un llum. Desde aquell matí no se li ha sentit contar cap més mentida.

MATIAS BONAFÉ

R I M A

T' he trobat pel carrer y al contemplarte adornada ab bell trajo y blancas flors,

sols avuy m' he adonat de que eras bella
y m' ha fet, al passar, un salt el cor.

¡D' allavoras ensá no sé 'l que 'm passal
Me 'n he entrat al cassino per llegir,
prò en els llibres, periódichs y revistas
solament el teu nom hi veyá escrit.

Y 'm semblava talment que 'l teu retrato
era en cada grabat, prò molt mes bell,
¡que al passar vora meu t' has fet mestressa
absoluta del cor y del cervell!!

LL. B. Y BOU

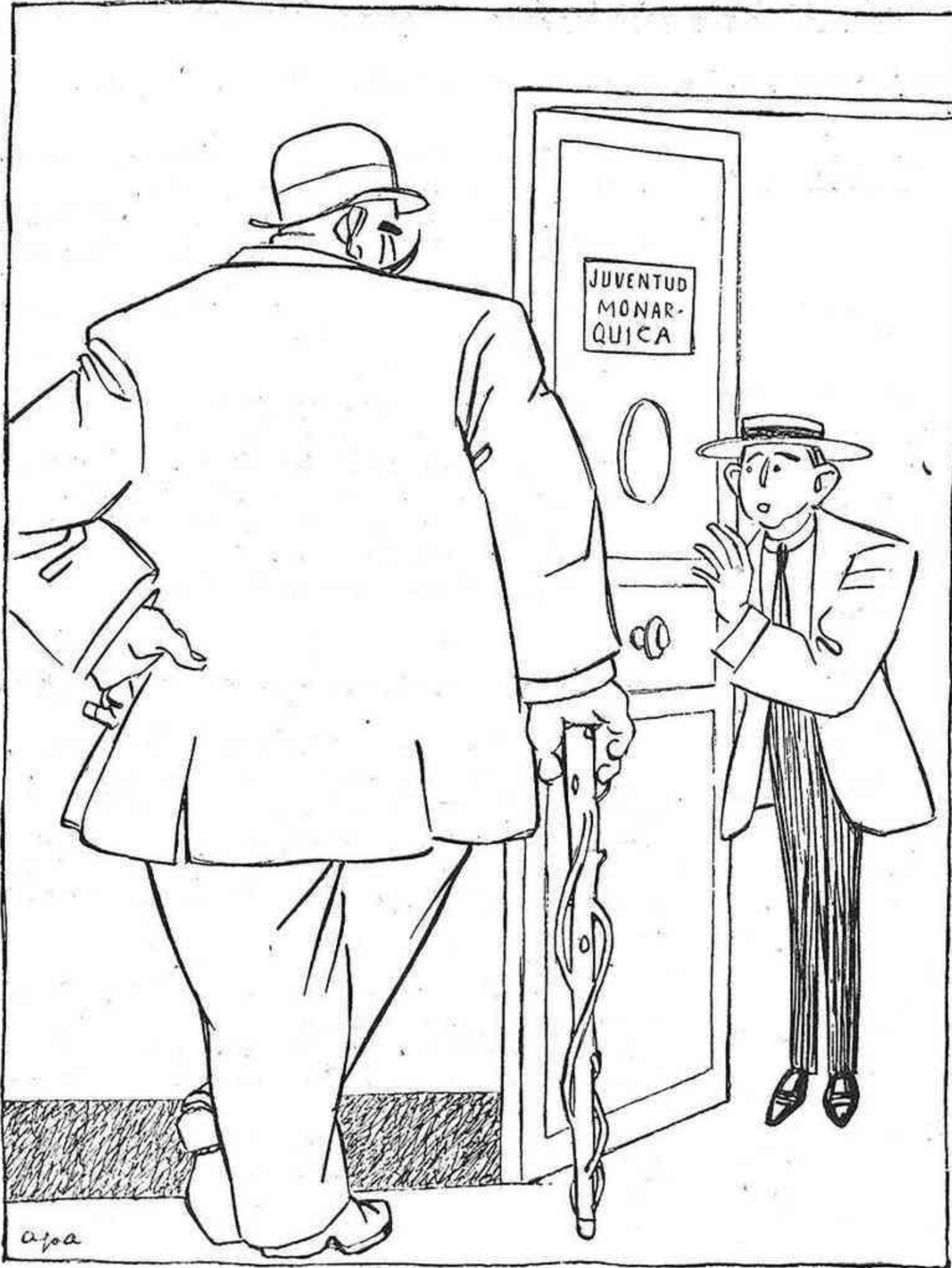
GLOSARI

ENTRE GERMANS

Avui una gacetilla.

*Només que una gacetilla, però que és exemple d'una
venjança que per lo refinada i crudel és obra mestra de
maldat.*

LLAMADA... SENSE TROPA

- ¿No viu aquí aquell grupu de patriotas anomenat *Los Catorce*?
—Sí, senyor.
—Venía á veure si volen allistarse al batalló de voluntaris d' Africa...
—Ah, donchs, nó,... no es aquí.

El fet ha passat a Granada.

Vivien dos presos en una cel·la. Es tenien un odi a mort i havien de viure plegats. Menjaven junts, dormien junts, però sempre esperant el moment de poguer-se desfer l'un de l'altre, i si no s'havien mort mil voltes és perquè'ls faltava un arma, un arma qualsevulla, la que fos, un arma que matés l'un o l'altre.

Un jorn, un d'ells eixí a la reixa i va veure'l centinella que's passejava amunt i avall, i el va començar a insultar:

— *Lladre! Covard! Fill de...—*

El centinella va donar un avis.

El prè continuà insultant-lo:

— *Ets un gran lladre! Ets un gran covard! Ets el més perdut i el més miserable!—*

El centinella donà'l segon avis i li va dir que's retirés, que si tornava a sortir li tiraria un tir al cervell.

El prè, allavors, es va ficar a dintre i digué al seu company, que dormia:

— *Desperta-t, gandul! Allí al carrer hi ha la teva dona i la teva filla que s'estan esperant per veure-t.—*

L'amic s'alça, corre a la finestra i el centinella... donà'l tercer avis.

L'avis esberlava'l cap del company que havia sortit pera veure la dona i la filla.

El prè havia trobat un arma. I l'arma era'l centinella.

Històric.

XARAU

Granada.

El darrer deixeble

Al esclatar la revolta de Juliol, en Lluís Vidal, modest mestre de párvuls, tenia un col·legi particular á las aforas de Barcelona, davant per davant d'un convent de religiosos que's dedicavan, també, á la primera ensenyansa.

Pedagóg per vocació, partidari del progrés evolutiu, qu'ell fonamentava única y essencialment en l' instrucció, enmich de tota lluyta que signifiqués violencia, el nostre home havia presenciat ab horror, desde'l balcó de casa seva, els dos intents d' assalt que las turbas incendiarias havían fet al vehí edifici.

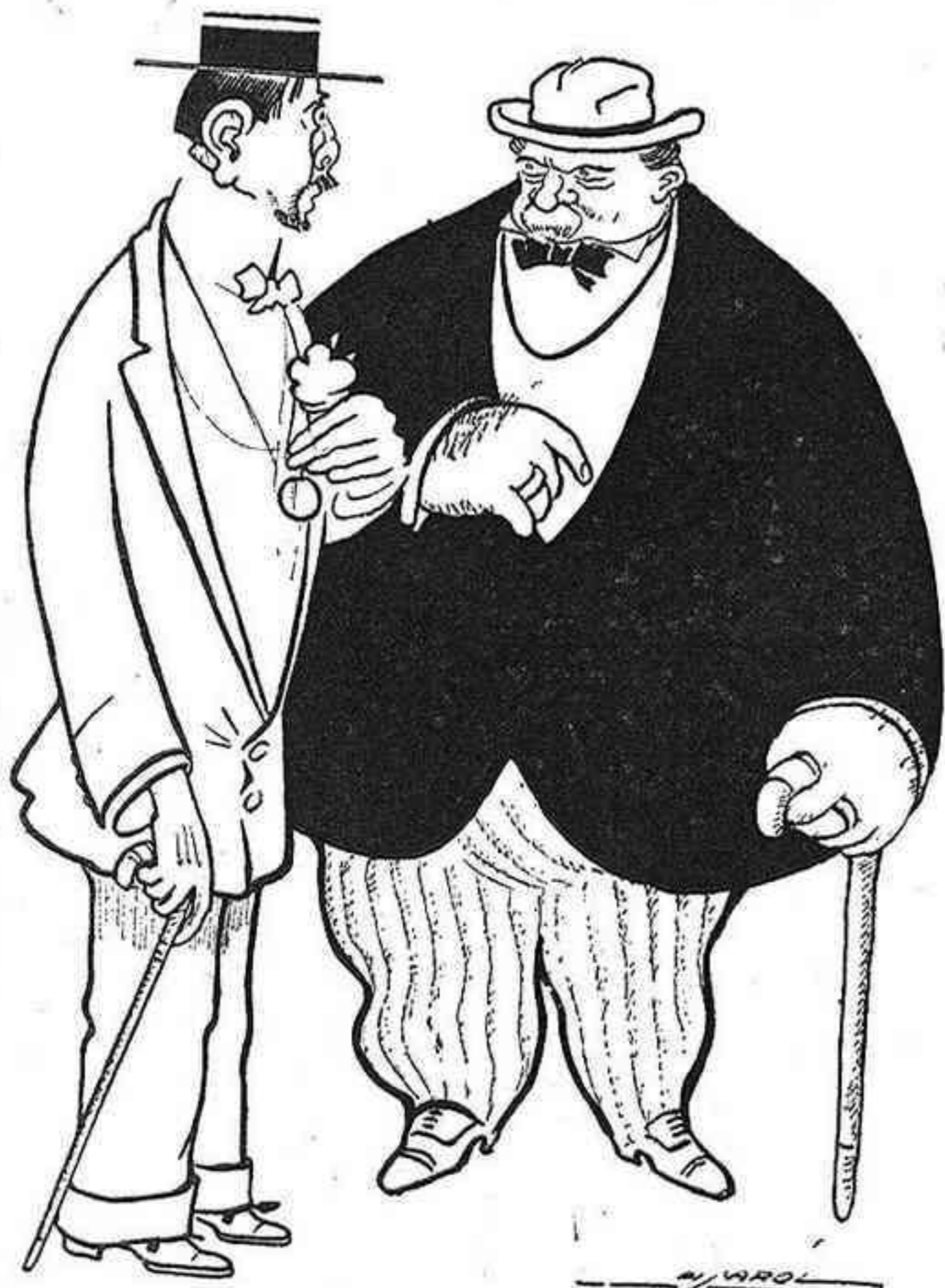
Y aquest horror l' impresionava tant sincerament, que's veyá que 'l sentia á pesar del seu innat laicisme y de la competencia aclaparadora de que era objecte per part del convent. Perque, la veritat era aquesta: De un en un, els pares del davant li havían anat

INO TIRA!...

—Vaja... 's veu qu' es més fàcil de cremar un convent que un caliquenyo.

INDIGNACIÓ JUSTIFICADA

—De modo, don Joseph, que, segons vosté, aixó de la crema ho havían d' haver fet al hivern, en comptes del estiu?...

—Y es clar, sant cristiá!... A l' época del veraneig, som molts els lliberals que hi portém á guardar interessos... y aixó ho havían de respectar.

prenent tots els alumnes. Las vehinas no s' en amagavan pas, de dirli:

—Al convent ensenyan molt més barato que al seu colégi... Al convent ensenyan de franch, si tant convé...

* *

Un sol deixeble, l' Andreuhet Pons, un xicotet aixerit com un pèsol y entenimentat com un home gran, aguantava 'l pabelló de la modesta escola.

Y aquest alumne sí que 'l tenia ben segur, en Lluís Vidal.

Era fill d' un intel·ligent manyá de màquines, que cobrava una regular senmanada, un obrer honrat, bó com el pa, però exaltat y vehement com ell sol, tant, que encare no li tocavan una mica el botet, tot seguit s' encenia com si rasquessin un misto.

—No tinga por—havía dit en varias ocasions al mestre. Jo estich content de vosté y vuy que 'l meu fill aprengui al seu costat. El meu noy no l' abandonarà, y menos per anarse'n ab *la ola negra*... Ja sab còm penso jo... Primer m' ho treuré de la boca...

—Gracias, home, gracias...—feya humilment el professor.

—Oh, no 's cregui que ja me 'n costa, ja, de palestras ab la dóna. . Pero jo... mentres visqui... li juro que no me 'l deixaré tombar...

* *

Tres días després de la trágica senmana, l' Andreuhet encare no havia tornat á classe.

En Lluís Vidal, invariablement cada dematí, á l' hora de costúm, una vegada escombrada la sala y espolsats els pupitres, pujava á la tarima, s' asseya davant la taula y, per distreure la vista d' aquella buydor esferehidora que l' omplia de defalliment, se posava á llegir *Las Noticias*, y després *El Clamor del Magisterio*... y esperava... esperava...

* *

Per últim, un día, en havent dinat, en Lluís Vidal, tot espiant pels intersticis de la persiana l' entrada del convent, aquella entrada alta y ampla que comensava, altre cop, á engolir quitxalla del barri, va sentir que la campaneta del pis donava un truch familiar.

Esperansat, content, ab una intensa sensació que li feya batre 'l cor de joya, va corre á obrir la porta:

—Hola, ets tu, Andreuhet?

—Venía á dirli que 'l papa es mort...

—¿Qué 'm dius ara!...

—Sí, senyor. . Va morir l' altre día dels tiros... allá baix, davant de *Las Beatas*...

—Pobre Andreuhet!... ¿y qué hi feya allí, el teu pare?... ¿per qué hi va anar?...

—Oh, no ho sabém... Y díu la mama que li digui qu' ara ja no podré venir més al colégi...

—Per qué, no?

—Díu qu' es massa gasto, y que no pot ser... La mesada, els llibres, las plomas, els *cartipassos*...

—¿Qué farás, donchs, tu?

—Oh, no ho sé... Ara per ara, ajudaré á la mare á fer lo de casa... Després, més endavant, díu qu' aniré d' aprenent ab un oncle lampista.. ¿Y vosté, qué fará, sense cap noy?...

Per tota resposta y per tot comiat, no trobant la paraula precisa, el pobre mestre d' estudi va besar ab profundíssima emoció la testa del infant.

* *

Ab l' inconsciencia dels seus enjogassats vuyt

anys, l' Andreuhet, al sortir del col·legi, saltironava carrer avall.

En Lluís Vidal, ab las llàgrimes als ulls, desde 'l balcó, vey a allunyar-se 'l seu darrer deixeble; vey a enderrocada la seva vocació, sentí, com may, l' anyoransa dels seus amors de tota la vida, la tristesa d' una propera eterna solitud. Quan, de pròmpte, ab un gran crit que li sortí de l' ànima, com si advertís d' un seriós y greu perill á la pobra criatura, exclamà ab totas las sevas forsas:

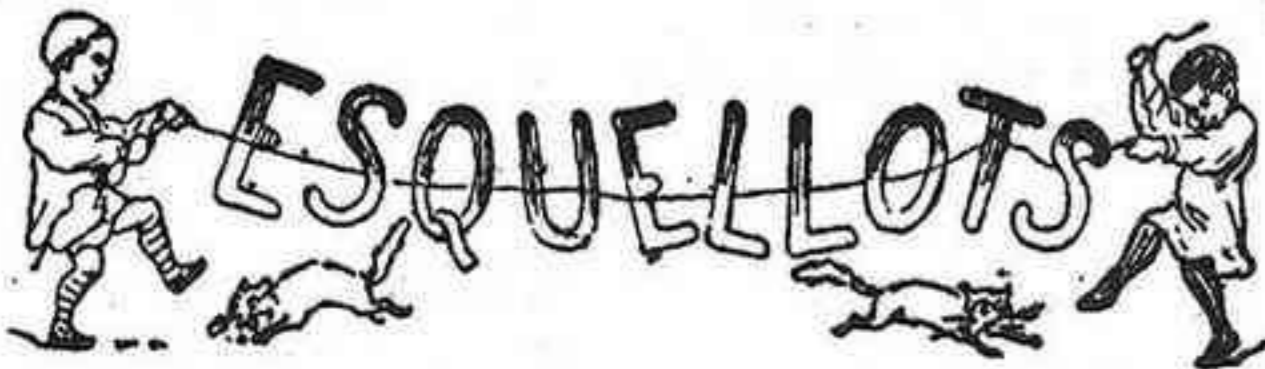
—Andreuhet!... Andreuhet!... Escolta!... Vina!...

Y, al tenirlo sota mateix del balcó, afegí ab persuasivas y amorosas paraulas:

—Digas á la teva mare que 't deixi venir... ¿ho sents, maco?... Que no hi pensi ab els quartos... Que ja 'm pagarà quan pugui... ó que no 'm pagui may, però que 't deixi venir... ¿ho sents?... dígalil!...

Oberta de nou, després d' aquells días de revolta, l' ampla porta del convent, ennegrida encare per l' incendi frustat, semblava la boca d' un monstre apocalíptich, d' un monstre insaciable, però seré, impassible, confiat en la segura presa...

JOAQUIM AYMAMI

Es admirable la frescura ab que alguns periódichs de Madrid s' ocupan dels successos de Barcelona.

Pera donar una idea de la classe de informació que aquests diaris serveixen als seus lectors, ens limitarem á reproduhir lo que á un d' ells va telegrafiarli el seu corresponsal barceloní l' últim diumenge, día que, com ningú ignora, va transcorre aquí ab la major tranquil·litat:

«Hoy sólo se ven pasar por las calles pelotones de la Guardia civil y mozos de escuadra conduciendo á detenidos.»

«Esto produce verdadero pánico.»

Lo que produheix *verdadero pánico* es la manera d' embusterejar d' aquests esguerra-crías.

¿Quants varen trobarne vostés de pelotons d' aquests?... ¿Cap?

Donchs el corresponsal no va veure altra cosa.

¡Figúrinse si serían abundants... y si tindría ell bona vista!

Peró el diari qui en el ram de fer corre bolas ha batut aquests días el *record*, es *La Correspondencia de España*.

Mentida sobre mentida y exageració sobre exageració, tal estupendo castell de falsetats han aixecat en aquelles columnas els seus informadors barcelonins, que 'l mortal que tingui desitjos de *no saber res* de lo que durant la *senmana negra* ha ocorregut á Barcelona, no té més que fer que llegir *La Corres* de cap á cap.

Nosaltres no voldríam que als corresponsals que ab tanta despreocupació s' han burlat del públich se 'ls pasés, com algú ha demanat, per las armas.

Ens contentaríam bonament ab que per cada mentida que han dit en perjudici de Barcelona els caygués una dent.

¡Quina boca mes desembrassada els quedaria, pobres infundiosos!...

Relació oficial dels objectes trobats y dipositats á la Majordomia del Ajuntament durant las passadas *senmanas*:

Varias claus, una sabata, una cédula, una cadena ab una medalla, una bossa ab metálich, unas alicatas, unas ulleras...

¿Y no s' ha trobat gens de sentit comú.

Es ben extrany.

Perque nosaltres teníam entés que aquests días darrers se 'n havia perdut una bona partida.

Per trenta mil duros ha comprat el govern nort-americà als germans Wright un aeroplá construït per ells y ab el qual un dels dos germans, l' Orville, va recorre l' altre día cinch millas en catorze minuts.

Bueno!... L' adquisició ja está feta; pero ¿qué 'n farà ara del aparato el govern yanky?

Al comprar l' aeroplá als Wright, ¿ja ha comprat també el seu valor y la seva destresa?

Perque, convé advertir que ab aquests trastos passa lo mateix que ab els instruments musicals.

No n' hi ha prou ab possehir, per exemple, un clarinet maravellós.

Si no se sab tocarlo, es lo mateix que si 's tingués un mánech d' escombra.

Un *parte* que té verdadera gracia:

«Bolivia.—Comunican de *La Paz* que todo el ejército está en pie de guerra.»

Qu' es lo mateix que si diguessin:

«Ens participan del barri de la *Salut* que tots els vehins han caygut *malalts*.»

Dos amichs, davant d' una taula de café, están discutint la darrera victoria de las nostras tropas, al Riff:

Un d' ells, accionant:

—Té, ¿veus? Figúrat que aquesta copa es la *Segunda Caseta*, y que aquesta tassa es l' *Atalayón*...

L' altre, tot decidit:

—Bé, donchs... l' *Atalayón* déixame'l estar, qu' encare hi tinch un dit de café.

Segons nota del Observatori Fabra, del 28 de Juliol al 5 d' Agost varen observarse els següents moviments sísmichs:

Día 28.—Un terremoto á las 4 de la matinalada.

Día 30.—A las 11 un terremoto molt llunyá.

Día 2.—A las 15 petits terremotos.

Día 3.—A las 6 un altre terremoto.

¿Y no se 'n ha registrat cap més?...

Ens sembla, senyor Comas y Solá, que 'ls seus aparatos l' enganyan.

Nosaltres, á més dels terremotos anotats per vosté, n' hem observat algun altre.

¡Y nó poch gros, per la gracia de Deu!...

La escena, á ca 'n Culleretas.

El mosso, dirigintse á un senyor tot afeitat de cara, que acaba de pagar el gasto:

—Qué tal?... li ha agradat la crema?...

El parroquí, ab veu de xantre:

—Ja veurá... No 'm vingui ab xistos, en aquest' hora!...

UN GRAN MOMENT HISTÓRICH

25 Juliol de 1909.—M. Lluís Blériot abandona la costa francesa pera atravessar el Canal de la Manxa.

(Inst. ROL)

RETALLANT

—¿Qué 'n pensa, vosté, d' aixó del manifest de l' esguerra solidaria?
 —Que 'n Prat de la Riba estaré d' alló més content.

L' eminent poeta Apeles Mestres ha terminat una comedia en tres actes titulada *Els sense cor*, que se estrenarà el pròxim hivern en un dels nostres teatros.

Segons els íntims del poeta, qu' han tingut la fortuna de conèixela avants d' hora, en aquesta obra l' autor de *Liliana* hi ha vessat á mans plenas aquella ironía fina y penetrant que tan magistralment ha manejat en las *Baladas*, *La Perera...* y *Pierrot Lladre*, ab la qual sembla tenir *Els sense cor* algun punt de contacte.

El nou governador, senyor *Crispin*, ha determinat abandonar el despatx gran que ocupava el seu antecessor *Ossorio*, servintse de un altre molt més petit.

Ha fet molt santament, don *Evaristo*.

D' aixó se 'n diu obrar ab prudencia y economía.

Quan las cosas van malament, els homes sensats sempre ho fan aixís...

Procuran *reduhirse*.

Son bastants els municipals víctimas de las turbas que, després d' aquests díes, passada la revolta, s' han presentat sense arma al quartelillo.

Que prenguin paciència els *Xanxes* indefensos.

Molts son, també, els prohoms *rrrevolucionaris* de Casa la Vila y de fóra d' ella qu' han sigut igualment desarmats pel poble.

Desarmats moralment, s' entén.

Ja 's deuen haver enterat de las enormitats publicadas per alguns diaris estrangers al tractar de la nostra fatídica senmana.

Més que indignació, las sevas ridículas noticias han inspirat llástima y fástich.

Y es millor, es clar, que 'ns ho agafém rihent, prenentlos més aviat per humoristas que per tontos ó malvats.

Els francesos, fins avuy, han dit: L' Africa comensa als Pirineus.

Ab el mateix dret, donchs, ningú 'ns pot privar, ara, de fer corre que Gasconia (l' Andalusía francesa) comensa á ca 'l *Journal*.

Ha sigut multada ab 500 pessetas una popular curandera de Sans.

Pobra donal... Trobo que ho han fet massa fort.

Cinch centes pessetas!...

Ab 500 pessetas, á Espanya, s' adquireix, de sobras, el títul de qualsevol doctorat.

Y una metjesa ab títul, ja pot enviar gent al cementiri impunement.

Nota teatral:

La companyía que dirigeix l' intelligent primer actor y director don *Jaume Borrás*, donará 'l día 15 del corrent, á Prades (Pirineus Orientals) una funció extraordinaria, representantse la celebrada obra de 'n *Daudet* *L' Arlesiana*, traduñida al rosellonés pel distingit literat-artista *Gustau Violet*.

El repartiment es com segueix: *Rosa*, Sra. Sala; *L' Ignocent*, Sra. Ferrer; *Mare Renaud*, Sra. Pallardó; *Vivette*, Srta. Hernández; *Baltasar*, Sr. Borrás; *Lo Patró Marc*, Sr. Nieto; *Francesc Mamai*, Sr. Martí (J.); *Mitifió*, senyor Ferrer (J.); *Frederic*, Sr. Saumell; *Mariner*, Sr. Martí (H.); *Criada*, Srta. Comas; *Moços*, Srs. Buxeda y Ferrer (M.).

Tan extraordinaria es l'expectació que ha despertat aquesta funció, veritable solemnitat artística, que son molts els aficionats d'aquí que pensen congregarse en la bella població de Prades el dia 15 d'aquest mes.

A la Rambla del Centre, dialogan uns coneguts empresaris de teatres:

—¿Sabs quins dramas donarían diners, avuy?... *Sor Teresa, Carlos II el hechizado, La monja enterrada en vida, La Nube...*

—Sí, pero no te 'ls deixarían posar, home... Després dels incendis, no més n'hi ha una d'obra que 's pugui representar sense compromís...

—Quina?

—*Apaga... y vámonos!*

No han sigut sols els corresponsals estrangers els infundiosos alarmistas.

També alguns d'Espanya mateix, al tractar dels successos de Barcelona, han exagerat la nota d'una manera cómica.

Vels'hi aquí, per mostra, uns quants datos que un d'aquests reporters que han vingut a descobrirnos s'ha via apuntat en el carnet, y que, molt atinadament, no varen deixar passar a Telégrafos:

«Fueron tantos los disparos hechos estos días, que ahora los muchachos de la calle todos juegan a balas.»

«En la calle de la Librería se ha instalado un Horno para quemar a San Jaime.»

«Descubierta en San Martín taberna sediciosa titulada del Sable.»

«Solo en el barrio de la Reforma he contado más de setenta casas totalmente destruidas.»

Y... rodi la bola!

Al portal de una casa hi han trobat un nen de bolquers abandonat.

Una senyora, aturantse:

—Quina desgracia!... Té,... un altre infelís sense nom!..

En Paludarias, associantse al seu condol:

—Sí,... pobra criatura!... Tota la vida 's veurá precisada a escriure cartas anónimas...

NOTAS DE CASA

La Societat El Artesano, de Gracia, ens participa que l'**Certamen Literari** organitzat per a l'11 de dia 15 del corrent queda aplassat fins el 24 del vinent Setembre.

Ab aquest motiu, s'allarga fins el dia 10 del propi mes l'admissió de treballs destinats a dit Certamen.

Si algú necessita més detalls, pot dirigir-se al domicili social: Travessia de Sant Antoni, 16 y 18, Gracia.

REUNIÓ DE CAPS-PARES

—Señores... entench que convé pendre una resolució...

—¿Una resolució, precisament?... ¿No sería millor pendre un biftech?

QUÈNTOS

Un mestre d'estudi passa revista d'aseo als pàrvuls:

—Tú, Romaguera *segundo*. ¿Cóm es que no 't pentinas may?

—Perque no tinch pinta.

—¿Y cóm no dius als *papás* que te 'n comprin una?

—Perque allavoras me farían pentinar.

Gitanada:

—¿Quant ne demanas d'aquesta aca, *payet*?

—Quaranta duros.

—La del teu vehí es igual y me la dona per 30, pero tinch ganas de protejirte y 'm quedo ab la teva.

—No, home, ¿sabs qué pots fer?... Dona'm els deu duros de diferencia y queda't ab la del vehí.

UN VETERANO AUTÉNTICH

—Ara diuhen que nosaltres no varem portarnos com devíam. ¿Qué volían que fessim ab vuytanta anys á la esquena y set classes de dolor repartidas en diversas parts del cos?

TEATROS

Molts dels teatros, fora la por de la senmana dita de *foch*, ja reanusan las funcions.

S' ha obert el *Tivoli*, s' ha obert el *Bosch*, s' ha obert el *Poli*, y, si Deu vol, de mica en mica s' obrirán tots.

Y si, per ara, no fan res nou, d'aquí pochos días ja veurán com venen estrenas de sensació, debuts magnífichs, grans atraccions.

El nostre públich, seré, calmós, fet á las bombas y á la excepció, y als corre-camas, y al quarto fosch, com si tal cosa, torna afanyós á donar vida y animació al *Paralelo*, y al *Pí*, y al *Born*, omplint els cines y el *Café Tost*...

Jo me 'n alegro de tot mon cor y fins auguro ben de debó bonas campanyas pera tothom.

Ja, avuy, pot dirse tením aprop la temporada de la tardor.

Las grans empresas, dintre de poch, treurán la clássica caixa dels trons; y, desde 'n Bernis fins á en Niubó, vindrán á omplirnos el cap d'autors, d'artistas, d'obras... y, si la sort els acompanya, com me crech jo, tots han de ferse bigoti d'or.

Y ab gloria y quartos, anirá tot com una seda, qu' en aquest món tota la vida que passa aixó: Mentre l' un plora, l' altre fa 'l boig... Qui tingui feyna... Vésten Antón!... *El muerto al hoyo, y el vivo... al «Bosch»!*

L. L. L.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN EL
PENÚLTIM NUMERO

- 1.ª XARADA I.—Pa-lla-sso.
- 2.ª ID. II.—Do-ro-te-a.
- 3.ª ID. III.—Plá-ta-no.
- 4.ª MUDANSA.—Rata—Gata.
- 5.ª QUADRAT.—
O L L A
L L O P
L O L A
A P A T
- 6.ª ANAGRAMA.—Cantis—Cintas.
- 7.ª EMBUT NUMÉRICH.—Saldoni.
- 8.ª TARJETA.—Els Tremendos.
- 9.ª CONVERSA.—Isabel.
- 10.ª GEROGLÍFICH.—Un oficial de
caballería.

TRENCA-CAPS

XARADA

A DOS COMPANYS DEL
CENTRE COLOMBÓFIL CATALÁ

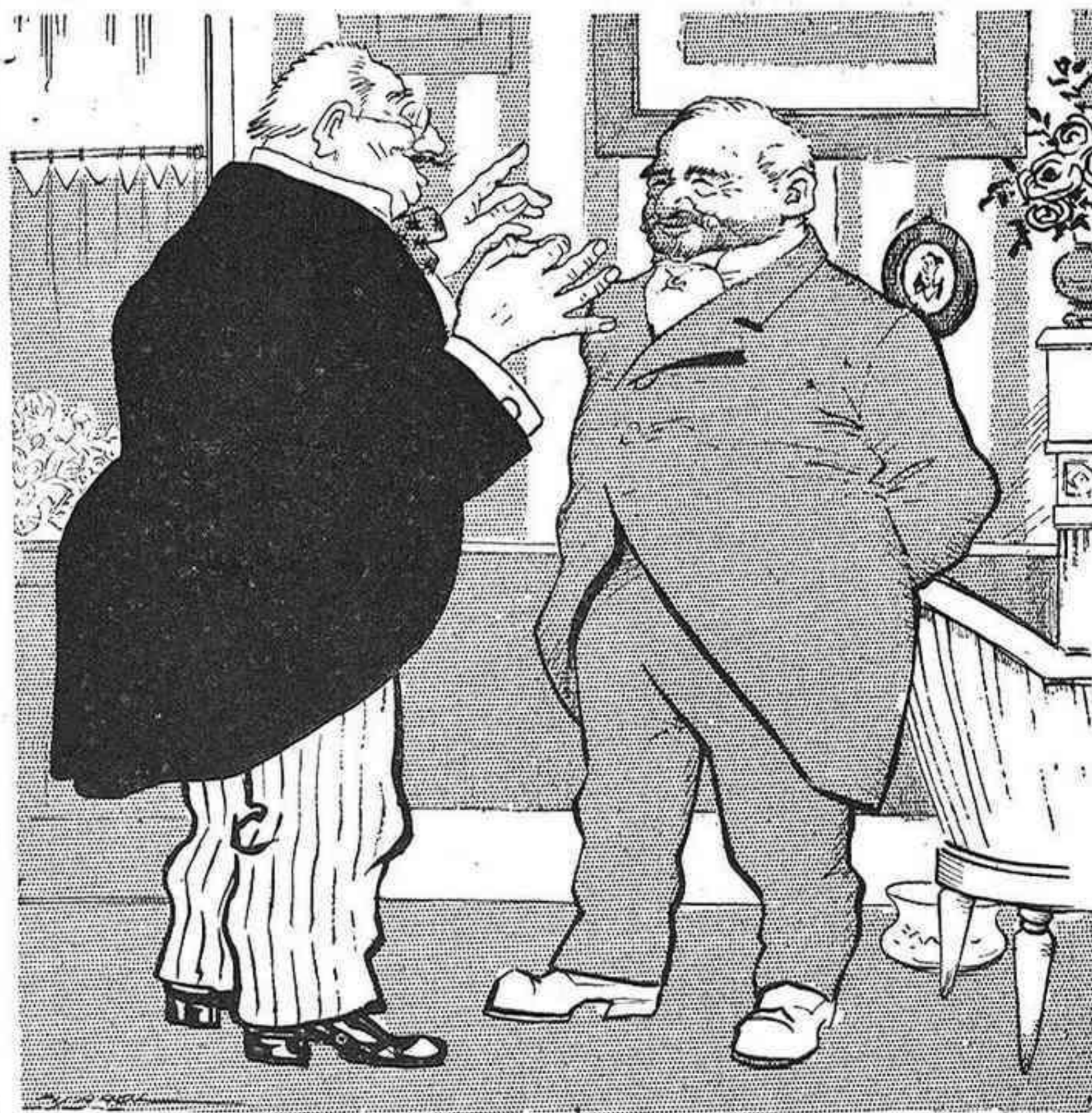
No es *hú* que pretengui jo
posá 'ls meus coloms á l' alsa,

VÍCTIMAS INOCENTAS

—¡Sempre hem de ser nosaltres els que paguem els vidres trencats'...

SOBRE LO DE LAS «ESCOLARS»

—¿Qué?... ¡Ja son fora totas
las colonias!...

—No, senyor... Encare 'n que-
da alguna, pero no trigarán gaire
á endúrseles.

puig sapigut tots tenim
que no 's tracta de cap rassa
que, tinga remotament
ni un sol fil de comparansa
als *Putman*, *Grooters*, *Gits*, *Ruhl*,
Janssens, *Delmotte* ó *Fache*;
se tracta sols d' uns coloms
dels que 's matan á la plassa
y s' obtenen per un preu
que ni s' en sent la butxaca,
pro que en jorns clars y serens
es riuhem bastant de 'ls altres
com provas s' en han donat
no fá *hu* gaires senmanas;
pro vaja, deixém aixó
que al cap y al ff es fullaraca
y anémsen á lo vibrant
de la célebre aviada
ó siga la de *Monzon*
á ff de no equivocarme.

No hi ha dupte que vau fer
una *total* ben marcada
el volguer copar d' un cop
el diné que 'l Centre dava
com á premi merescut
á la velocitat máxima,
puig sols vareu obtenir
el segon y quint ¡*Caramba!*

Y per aixó tan soroll
y *quart* al públich la lata?
Dos gracia aixó, veritat?
D' aixó s' en diu copo? Vaja!

Are, finalment, si es que
so enrogit la vostra fatxa
per medi de quatre mots
vertits en una xarada,
suplico me dispenseu,
mes, no reincidiu, vosaltres,
no aneu al copo ó si nó...
us resultarà... fallada.

VETAT DE BLAU

ANAGRAMA

Discussint el noy Marsal
ab el seu amich Ribot,
se varen jugá una tot
al qui 's menjava un total.

PEP SERRADELL

INTRÍNGULIS

a a a

Ab aquestas vocals y afeginthi 4 consonants formar el
títul d' una aplaudida comedia catalana.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8.—Nom d' home.
- 4 5 3 4 5 3 2.—Aucell de bosch.
- 6 2 4 2 3 5.—Ciutat.
- 6 7 4 3 7.—Mida.
- 3 5 6 2.—Capital.
- 4 7 4.—Riu.
- 5 3.—Mineral.
- 4.—Consonant.

S. MATARÓ

CONVERSA

—Xanxas ¿a dónde estás de guardia, demá?
—Ay, Gutierrez!... Me toca anar á pendre 'l sol pel
carré.

—Tonto; fes com yo hago; me fico á casa d' una mo-
dista á hacer brometa.
—No; es que voy ab el...
—¿Ab el qué?
—Búscalo que los dos ho hemos dit.

PERE CORTACANS (Llegidor de *La Campana*)

TERS DE SÍLABAS

· · · · ·
· · · · ·
· · · · ·

Llegir vertical y horisontal: 1.ª, 2.ª y 3.ª ratllas: noms
de dona.

PERE CASABLANCAS SAGRERA

TARJETA

B. PLANOS
REUS

Formar ab aquestas lletras el nom d' una comedia cas-
tellana.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

GEROGLÍFICH

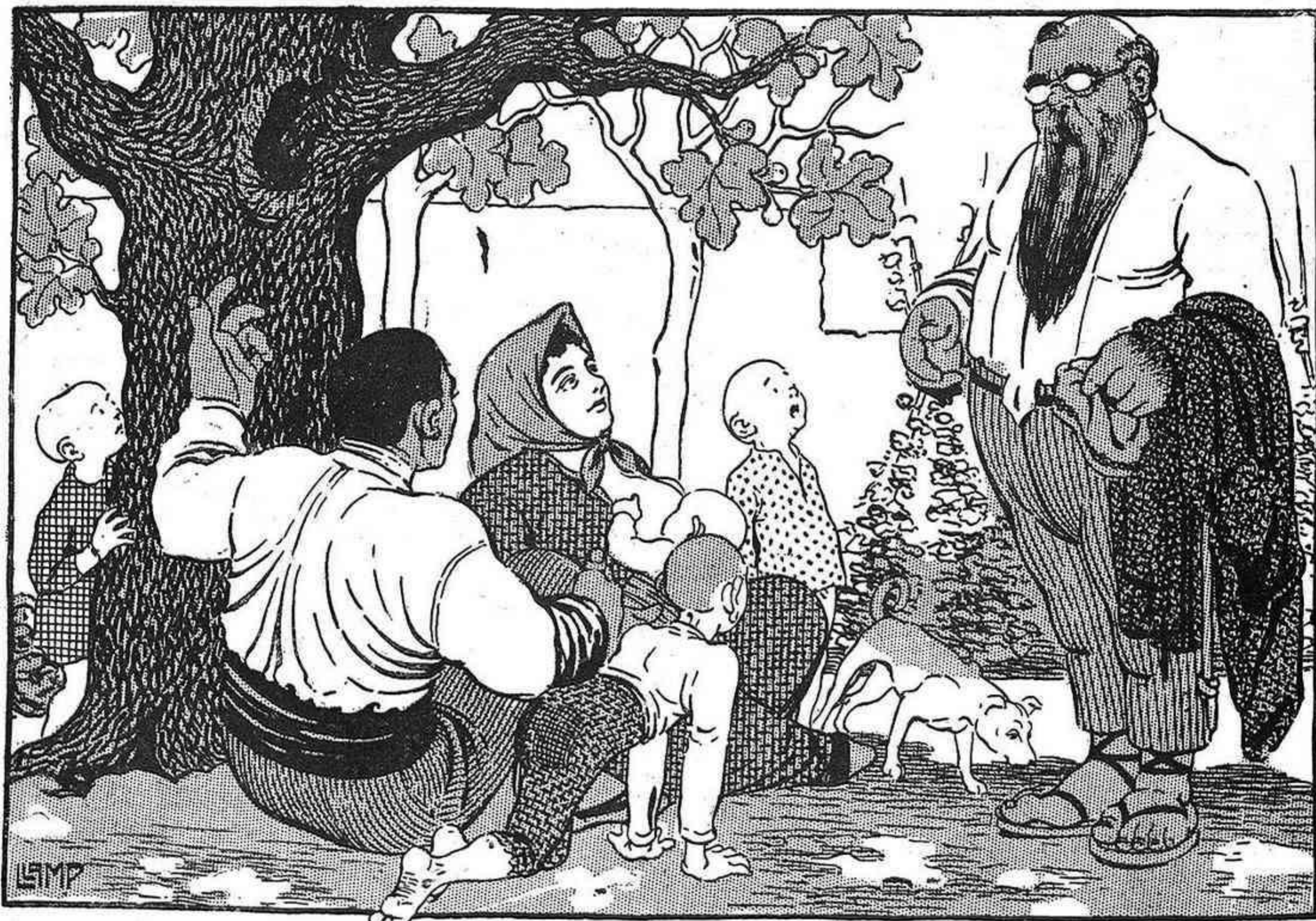
I V I
D
V I D
X V I

FELIU DE LAS BALDUFAS

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

DELS QUE FUGEN...

— Gracias, gracias pel vostre aculliment... ¿Ahont vos sembla que 'l deixi l' hábit?...
— Si 'm vol creure. pénjil aquí... á la figuera.

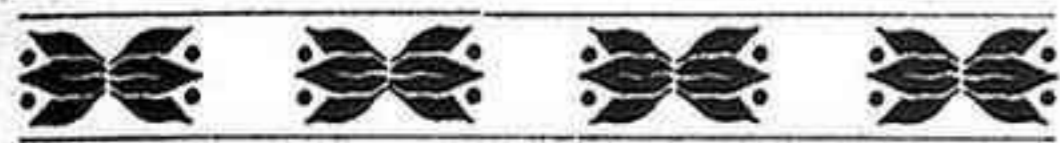
Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

JUANITA

LA PERFECTA COCINERA

Un tomo. . . . . Ptas. 2
 En tela . . . . . » 3

Acaba de publicarse

**José María
 Gabriel y Galán**

OBRAS COMPLETAS

- CASTELLANAS
- NUEVAS CASTELLANAS
- EXTREMEÑAS
- RELIGIOSAS
- CAMPESINAS
- FRAGMENTOS

Dos tomos en 8.º. . . . . Ptas. 8

MEDICINA CASERA

**Remedios
 que curan**

Un tomo, Ptas. 1

Obra nueva de JULIO VERNE

EL PILLOTO DEL DANUBIO

Dos cuadernos, Ptas. 2

J. BURGAS

El Libro
 dels Petons

AMORETAS A CAU D' ORELLA

Preu: 2 rals

Peregrinaciones

POB

RUBEN DARÍO

Un tomo, tela . . . . . Ptas. 3'50

Jacinto Verdaguer

MONTSERRAT

Un tomo, Ptas. 2

Crónica del año 1859-60

JORNADAS DE GLORIA

Ó

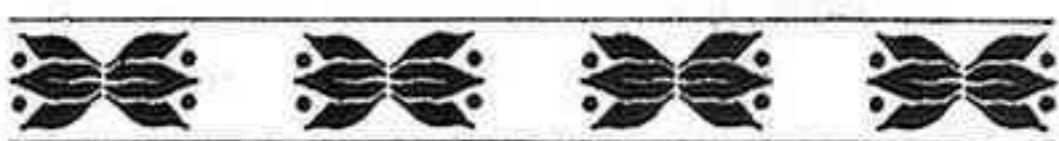
**LOS ESPAÑOLES
 EN ÁFRICA**

POB

Víctor Balaguer

Dos tomos en 4.º, con multitud
 de láminas,

Ptas. 4

G. LÓPEZ

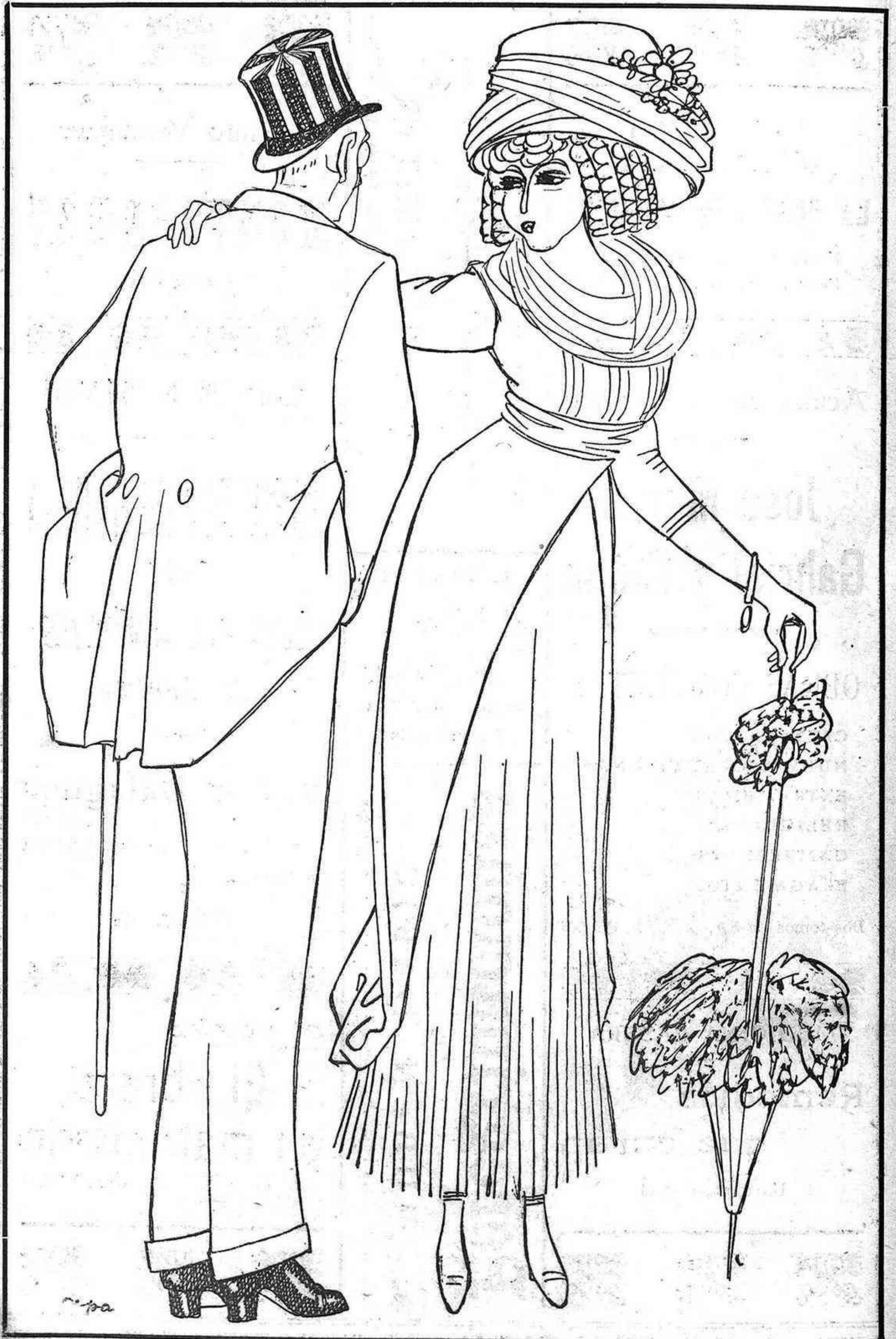
**El obrero
 en matrimonio**

Un tomo, Ptas. 1

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral perá certifiat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

APROFITANT L' OCASIÓ

—¿Es dir que faltas á la paraula?... Tú 'm vas dir que 'm garantisavas cinquanta duros cada mes.
—¿Y qué?... ¿No sabs que ara las garantías están suspesas?